

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Fenomén Divoká honba a její proměna v čase

autor práce: Jakub Vozáb

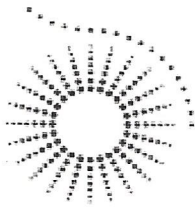
předkládané na Ústavu etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

vedoucí práce: doc. PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc.

Posuzovaná bakalářská práce se zabývá zajímavým fenoménem kolektivní imaginace, v domácím akademickém kontextu analyzovaným především slovesnou folkloristikou, v kontextu mezinárodním ale také srovnávací mytologií a široce chápanými kulturními dějinami.

Bakalářskou práci charakterizuje ve srovnání s podobně laděnými absolventskými pracemi více než solidní teoretický a metodologický základ, velké množství vhodně využitě a kriticky interpretované sekundární, převážně zahraniční (anglickojazyčné, ale i německojazyčné – včetně v tomto kontextu pionýrské práce Jacoba Grimma *Deutsche Mythologie* z roku 1835) odborné literatury především z oblasti folkloristiky, srovnávací mytologie a historiografie, přiměřeně ambiciózní badatelský úkol, dostatečný rozsah, dovedná strukturace a v neposlední řadě relativně pečlivě zpracovaná formální stránka.

Na základě svého obecného nastavení text pracuje především s literárními a popkulturními prameny, popřípadě sekundárními, často přehledovými zdroji; vzhledem k tématu práce je ale poměrně překvapivá relativní absence využití či alespoň registrace primárních folklorních pramenů (s výjimkou dvou textů z *Českého lidu* z let 1906 a 1912; pro české prostředí ale uvádí terénní záznamy v dobovém mytologizujícím kontextu například již Josef Virgil Grohmann ve svých *Sagen aus Böhmen* z roku 1863, nověji Bohuslav Šalanda ve svých *Českých pověstech ze současného sběru* z roku 1989, nejnověji např. Adam Votruba ve své sbírce severočeských pověstí z roku 2003, souhrnně pak Dagmar Klímová v *Národopisné encyklopedii Čech, Moravy a Slezska* 2007 – minimálně ta by měla být v *etnologické*

absolventské práci zmíněna); přitom jsou to právě a především folklorní verbalizace tohoto fenoménu, jejichž výzkum má v domácí, ale i zahraniční vědě velice dlouhou tradici.

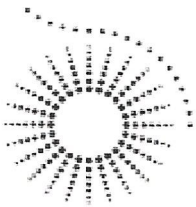
Na druhou stranu autor registruje a kriticky využívá někdy relativně obtížně dostupné zahraniční přehledové texty (vedle Grimmovy *Mytologie* především anglickojazyčné studie z odborných periodik *Folklore* a *Western Folklore* – např. Lotte Motz 1984 či Roland Hutton 2014), které tak prokazují autorovu výbornou obeznámenost s elektronickými informačními zdroji, u bakalářských prací nepříliš často vídanou.

Další, možná výraznější potenciální výtkou by mohla směřovat k opomenutí některých standardních zahraničních přehledových prací k tématu. Vedle absence *Standard Dictionary of Folklore, Mythology and Legend* z roku 1972 (kterou ale částečně nahrazuje citace celé řady dílčích encyklopedických děl) především chybí citace příslušného hesla v *Enzyklopädie des Märchens*, nejvýznamnější mezinárodní folkloristické bibliografické pomůcce vůbec, popřípadě některých přímo k tématu zaměřených děl (například prací významného německého folkloristy Leandera Petzoldta).

Nejvýrazněji ale zamrzí *úplné* opominutí standardní folkloristické klasifikační a katalogizační literatury kromě aktuálního *Katalogu českých démonologických pověstí* Jana Luffera z roku 2014 (zcela tak chybí jakákoli zmínka o mezinárodním typologickém katalogu ATU a transkulturním motivickém soupisu Stitha Thompсона, které by měly být při studiu analyzovaného fenoménu jedním z prvotních bibliografických, ale i pramenných východisek).

Vzhledem k autorově poměrně výraznému využívání pramenů z oblasti populární kultury je poněkud překvapivá také úplná absence (až na jedno dílo) teoretických a metodologických prací z oblasti kulturních studií/*cultural studies* (v lokálním kontextu – vedle celé řady zahraničních přehledových prací – by se na dané téma daly dobře aplikovat především studie předního teoretika moderní fantastiky Ondreje Herce *Dobre organizovaný netvor* z roku 2010 a podnětné texty polského folkloristy a kulturního teoretika Piotra Kowalského).

Obečnější výtkou k jinak nadstandardní práci by mohla směřovat k možná příliš široce nastavenému badatelskému tématu, které je vzhledem k své šíři a především inter- či transdisciplinárnímu záběru možná vhodnější spíše pro práci diplomovou, či dokonce

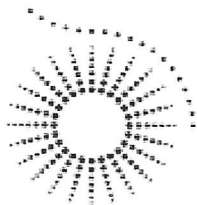

disertační. Takto nastavené téma totiž přirozeně znesnadňuje realizaci samostatného archivního nebo terénního výzkumu, který by měl být podle mého mínění integrální součástí většiny etnologických výzkumných projektů (především těch absolventských), které by tak měly začínat na dílčí, většinou empirické úrovni jednotlivých prostorově i chronologicky jasně definovaných etnografických dat specifického výzkumného terénu, a teprve na základě jejich pečlivé dokumentace a analýzy postoupit na vyšší interpretační úroveň. V české etnologii probíhá tento proces paradoxně často zcela opačným směrem, a ústí (dokonce i na úrovni habilitačních prací!) v deskriptivně působící přehledové texty sumarizující poznatky z běžně dostupné sekundární literatury (což ale zcela není případ posuzovaného textu, který se vyznačuje relativně samostatnou analytickou prací).

Z formálního hlediska lze práci vytknout relativně velké množství stylistických neobratností a nepřesností (méně pak překlepů); v kontrastu se solidním zacházením se zahraniční literaturou poněkud vyčnívají některé českojazyčné neobratnosti včetně řady anglismů a anglickojazyčných kalků. Příkladem by mohl být již samotný název práce *Fenomén Divoká honba a její proměna v čase*, který by korektněji měl znít spíše *Fenomén divoké honby a jeho proměna v čase*.

Určitá chaotičnost panuje i v rozdělení literatury na *Metodologickou literaturu* (kde poněkud krypticky figuruje i Campbell 2003, Le Goff 1998 a Ong 2006), dále není zcela jasné, podle jakého klíče došlo k rozdělení textů na *Primární literaturu* a *Sekundární literaturu* (v obou totiž figurují přehledové práce typu *Deutsche Mythologie*) apod.; vůbec motivace řekněme ne zcela obvyklé struktury bibliografie by si při obhajobě práce zasloužila přinejmenším stručné vysvětlení (to podané v úvodu práce se mi jeví jako nedostatečné). Relativně málo obsáhlé jsou i přílohy práce; jistě by se našlo větší množství obrazových dokladů tohoto fenoménu (nejen) z oblasti populární kultury než jsou pouhé tři (!).

Závěrem je možné konstatovat, že práce – i přes výše zmíněné drobné výtky, míněné ovšem zcela pozitivně, jako pobídky k potenciální další badatelské práci na tomto poli – představuje cenný přínos dostatečné odborné úrovně pro domácí reflexi významného tématu, kterému nebyla (nejen) v domácí folkloristice věnována taková pozornost, jakou si bezesporu zaslouží.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ETNOLOGIE

Z tohoto důvodu si dovoluji vyslovit hodnocení směřující k dostatečnému naplnění požadavků kladených na práce tohoto typu a na tomto základě její *doporučení k obhajobě ve stávající podobě s navrhovaným hodnocením velmi dobře až výborně (v závislosti na průběhu obhajoby).*

V Praze dne 23. května 2015

PhDr. Petr Janeček, Ph.D.

Ústav etnologie

Filozofická fakulta

Univerzita Karlova v Praze